

HADE

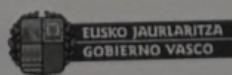
Hezkuntza Alkateenak eta Berneak Adibidezko Erakundea

C1 maila | Irakurmen-proba | Idazmen-proba

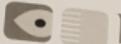
Ariketa	Puntuazioa, gutxienez	Puntuazioa, gehienez	Denbora
Irakurmen-proba	10	20	60 min
Idazmen-proba	15	30	... 90 min
Guztira			150 min

2019ko deialdi irekia

HADE

C1 MAILA

Egitekoa

Irakurri testua eta galdeei erantzun. Testuan esaten dena kontuan izan, eta aukeratu erantzun zuzena.
Ondoren, idatzi **letra** dagokion laukian.

*Erantzun zuzen bakoitzarekin **puntu 1** lortuko da. Erantzun okerrengatik ez da punturik kenduko.*

—I. TESTUA—**Ongizate subjektiboa**

Maite Ansa ikerlariak ekonomiaren eta zoriontasunaren arteko lotura aztertu du, eta ondorioa argigarria da: ez dago argi ekonomia-maila hobeak automatikoki zoriontasun-maila hobeak daramen, baina ez dago zoriontasunik guxtieneko ongizate-mailarik gabe. Ansaren ustez, zehatzagoa da zoriontasunaren ordez «ongizate subjektiboa» erabiliztea, kontzeptu zabalagoa delako».

Ongizate subjektiboa, Ansaren azalpenen arabera, hiru oinarriren arabera neurrtzen da. «Batetik, zoriontasuna neurrtzen da, emozioekin lotutako sentimendua. Nola sentitzen zara? Ongizate subjektiboen bigarren osagaia ebaluagarria da. Zure bizitzako ibilbidea nola baloratzen duzun, noraino asetzan zaituen zure bizitzak. Eta hirugarrena eudaimonikoa esaten zaiona da. Zein neurritan uste duzu merezi duela zure biritza biritzea? Hiru osagarri horiek osatzen dute ongizate subjektiboa eta, nazioarteko erakundeenei aholkuen arabera, zoriontasun-maila neurrtzeoan hiru adierazle subjektibo horiek jaso behar dira».

Tokian-tokian, gainera, adierazle subjektibo horiek ezaugarri propioak hartzen dituzte. «Elkarriketatu bakoitzak bere buruaz hitz egiten du, bere ikuspegia propiotik. Zeroztik hamarrerako eskala batean, gerta daiteke ikuspegia objektibo batetik askoz hobeto bizi den norbaitek 'hiru' erantzutea, eta baldintza objektibo okerragoak dituen beste batek 'zazpi' esatea. Esaterako, ikusten da latinoamerikarrek joera dutela zenbaki handiagoak

esateko, izateko era eta faktore kulturala dela-eta. Japoniarrek, aldiiz, joera dute zenbaki txikiagoak esateko, bertako kulturan gaizki ikusita baitago zeure burua nabarmeneari. Faktore kulturalek ere beren partea daukate. Hori da ikerketon metodologian ikusten den akatsetako bat», agertu du Ansak.

Adierazle subjektibo horien alboan adierazle objektiboen ere hartzten dira kontuan, errenta-maila, hezkuntza-maila... Ansaren hitzetan, gainera, «benetako ongizate orokorrean argazki bat osatzeko biak behar dira, adierazle subjektiboa eta objektiboa».

Izan ere, ez da batere samurra zoriontasuna neurrtzea; ez dago erabateko tresna fidagarririk zoriontasuna modu zorrotzean neurrtzeko. «Zoriontasuna neurrtzea zaila da, eta arazo metodologiko garrantzitsuak sortzen ditu. Badaude zoriontasuna neur daitekeela esaten duten defendatzaile sutsuak eta baita erabat eszeptikoak direnak ere. Eta, tartean, gainontzeko guztia. Ni ere tartean kokatzen naiz. Gizarte baten ongizatea neurrtzeko ez nituzke soilik adierazle subjektiboa erabiliko, ezta soilik adierazle objektiboa ere. Iruditzen zait argazki osoa eta osatua emateko bi adierazle-motak beharrezkoak direla. Hori ez diot nik, ekonomialari sonatu askok defendatzen dute».

Ekonomia-hazkundeak alde onak eta alde txarrak dituela nabarmendu du Ansak: «Esesresa, zikinka, kutsadura, lana eta biritza pribatua uztartzeko ezintasuna..., hazkun-

deak baditu alde txarrak ere. Beraz, ezin da esan errenta-igoerarekin jendea erabat gus-tura eta zoriontsu sentitzen denik, baina daga kontuan hartu beharreko beste faktore batzuk ere. Horregatik garrantzitsua iruditzen zait bi alderdiak neurtea: nola bizi zaren ikuspuntu objektibo batetik eta nola sentitzen zaren ikuspuntu subjektibo batetik».

Errentaren banaketa oso faktore garrantzitsua da zoriontasun-maila neurteko orduan. «Ikuspuntu subjektibotik egiten diren ikerketek esaten dutenez, ongizate orokorra-pentsioak, osasuna, hezkuntza... – ziurta-tuta dagoen herrialdeetan, Estatua horien bermatzaile den kasuetan, zoriontasun-maila

handiagoa da. 'Ongizate-estatu' deitzen diren horietan aldea nabarmena da, askoz lasaiago bizi dira. Errenta banatzeko tresna horiek oso indartsuak dira zoriontasunaren ikuspuntutik. Gaur egun maiz entzuten da ongizate-estatu horren baliabideak 'oso garestiak' direla eta horiek finantzatzeko arazo handia daudela. Proposamenak bestelako beharko luke: zoriontasun-mailarentzat, ongizate subjektiboa-orentzat, hain garrantzitsuak diren tresnak finantzatzeko bideak topatzeari izan behar du lehentasuna», iritzi dio.

Amagoia Mujika Telleria
Naiz: GAUR8, 2015/10/17
(Probarako moldatua)

—I. TESTUA—

Aukera ezazu erantzun egokia. Zure aukera erantzun-orrian idatzi (orrialde honetan ez).

1. Maite Ansak, besteak beste, ondorioztatu du...

- a. ongizatea baloratzeko orduan, ekonomia-maila dela adierazle ebaluagarriena.
- b. zoriontsu izateko ondo bizi garelako sentimendua behar dugula.
- c. nekez lor daitekeela zoriontasunaren aldagai subjektiboak ebaluatzea.

2. Zer esaten da ongizatea neurteko adierazle subjektiboez?

- a. Bizimodu-mailaren arabera eskala bat edo beste aukeratzen dela.
- b. Ez dela erraza norbere bizimoduaren balorazioa egitea.
- c. Ez dela nahikoa adierazle bakarra jasotzea.

3. Zein zaitasun izan dezakegu zoriontasuna neurteko?

- a. Aldagai kulturalak ere aintzat hartu beharra.
- b. Ekonomialarien ekarpena ere kontuan izan beharra.
- c. Baldintza objektiboen eta subjektiboen arteko muga non dagoen antzematea.

4. Zer esaten da testuan ekonomiaren hazkundearen eraginari buruz?

- a. Ikuspegি objektibo batetik zoriontasuna dakarrela.
- b. Zoriontasuna ez ezik, eragozpenak ere ekar ditzakeela.
- c. Gure bizimoduan duen eragina neurtzen zaila dela.

5. Zein da Estatuaren papera zoriontasun-maila handitzeko?

- a. Ongizatea finantzatzeko gastua baliabideen araberakoa izan dadila lortzea.
- b. Bere egitea ongizatea bermatzeko behar beste baliabide topatzeko erronka.
- c. Errentaren banaketa justuari lehentasuna ematea.

Egitekoa

Irakurri testua eta galdeei erantzun. Testuan esaten dena kontuan izan, eta aukeratu erantzun zuzena.

Ondoren, idatzi **letra** dagokion laukian.

*Erantzun zuzen bakoitzarekin **puntu 1** lortuko da. Erantzun okerregatik ez da punturik kenduko.*

—2. TESTUA—**Non dago mugia?**

David Barro arte-komisarioaren eskutik San Telmo museoa uztalean zabaldutako era-kusketa paisaiaren generoaren eta errealityearren arteko joko interesgarri bat aurkezten digu: denbora eta espazioaren eraginez eraldatzen doan errealitye plurala eta argazkiak erakusten duen estetika hotzaren arteko har-tu-emana. Iriduen garbitasunak eta detaileek artistaren begirada neutrto bat adierazi nahi dute. Halere, neutraltasun horren atzetik artelanaren eta ikuslearen arteko harreman berezi bat gordetzen da. Ikuslearen begiradapean, argazkiaren mugetatik kanpo gelditzen dena argazkiak berak erakusten duenaren mailan jartzen da, ezezaguna obraren parte bilakatu arte. Erakusketa espazioan aurkezten den argazkia bidaia baten abiapuntua bilakatzen da, ikuslearen irudimenean zabalten den artelana.

Beraz, definitu gabeko hainbat mugaz osatzen da erakusketa. Alde batetik, argazkiak erakusten duenaren eta ez duenaren arteko dago; bestetik, ikusle bakoitzaren irudimenak irudiarekin ezartzen duena, eta, azkenik, artistak berak biziako errealityeta eta gainontzeko irudikatzen duguna. Argazkilariaren lanaren ezaugarriez gain, kasu honetan badago *artifizialki* eta aretoaren ezaugarriez balitatz sortzen den bestelako lotura bat, sarrerako hainbat argazkiren gainaldean sortzen den isla. Erakusketa sortzen den berezitasun horrek artistaren eta arte-komisarioaren arteko harremana plazaratzen du, eta hartu-eman

horren arteko mugen gogoeta piztu.

Hutteren argazkiek, ohikoa den bezala, gainaldean beira dute, babes moduan. San Telmo museoko eraikuntza berriak sabai altuko areto luze eta laukia dauka, eraikunta zaharrari lotuta. Areto horretan kokatu dituzte argazkiak, baina aurretik ez bezala —nik ez nuen orain arte ikusi behintzat—, aretoaren sarrerako ezkerraldeko kristalezko pareta babes gabe utzi dituzte, eta eguzkia argia aretoan sartzen da. Artistak, erakusketaren ezaugarri hori ikusirik, babeska kentzea erabaki zuen, eta, horrela, argazki bakoitzak babesten duen kristalaren gainean atzeldeko argia eta ikuslearen soslaia islatzen dira. Efektu interesgarria da, artistak argazkiaren eta ikuslearen irudimenaren arteko harremana itzial moduan irudikatua erakusten duen ikuspuntutik, baina bestalde, egun eguzkitsu batean behintzat, ezinezko da argazkia bera behar bezala ikustea. Hau ikusirik zalentza sortzen zait: espazioan sortzen den efektu hau argazkia bera baino garrantzitsuagoa al da? Eta bestalde, ze erantzukizun dauka, kasu horretan, arte-komisarioak?

Komisario-eredu asko dagoela esan daitake. Nire utez, komisario batek artelanak espazioan zehar kokatzen jakin behar du, artistarekin harreman estua mantenduz ideiak entzun eta ikusleari behar bezala zabaltzeko, guztiari hitzaren bitartez testuinguru aproposa emanaz. Harreman hori aldatzen joan da azken hamarkadetan. 80kotik, artistak arte

garaikideko izarrak bilakatu zirenetik, rolak aldatuz joan dira eta esan daiteke, mende haieratik behintzat, arte-komisarioak arte garaikideko izar berri bilakatu direla, nahiz eta 2008tik horrek guztia er behera egin duen. Arte-komisarioaren garrantziak gora egin zuen momentutik hori ere, artistaren pare, sortzaile moduan aurkezten da, bere *sinadura* duten produktuak sortuz. Hori dela eta, erakusketa-ereduak komplikatuz joan dira, eta askotan arte-espazioak formatu berrien laborategi bilakatu dira. Ez dut inola ere esan nahi Hutteren erakusketaren kasua denik.

Azken horrek formatu klasiko dauka, eta argiaren erabilera jakin horrekin arriskatzen du. Batzuetan ez da erraza artelan, artista eta arte-komisarioaren artean mugak ezartzea, ezta nirea ere ikusle moduan. Batetik, argiaren efektua gogoko dut; bestetik, berriz, pasatu behar ez den mugaren bat zeharkatu dela iruditzentzait.

Urtzi Ibarguen
Berria, 2014/09/02
(Probarako moldatua)

—2. TESTUA—

Aukera ezazu erantzun egokia. Zure aukera erantzun-orrian idatzi (orrialde honetan ez).

1. Zer-nolakoa da San Telmon zabalduetako erakusketa?

- a. Ikuslearen irudimenari bidea ematen dion argazki-erakusketa da.
- b. Irudi garbiak eta gardenak eskaintzen dituen argazki-erakusketa da.
- c. Ikusleentzat ezezagun diren paisaien argazkiek osatzentzat dute.

2. Zer dio egileak erakusketak iradokitzen duenaz?

- a. Argazkiek modu artifizialean islatzen dutela errealtitatea.
- b. Artistak mugak ezarri nahi izan dizkiola ikuslearen interpretazioari.
- c. Komisarioak erakusketan izan duen esku-hartzea azalarazten dela.

3. Zer dela eta azpimarratu ditu erakusketaren antolaketa zein kokapena?

- a. Ikusleari argazkiak babesik gabe ikusteko aukera ematen diolako.
- b. Espazioa bera artelanari gailendu zaiola uste duelako.
- c. Itzal handiko egunetan argazkiek bere balioa galtzen dutela uste duelako.

4. Zer dio komisarioen lanaz, oro har?

- a. Artistak arte-izar bilakatu arte, komisarioek apena zutela lanik.
- b. Arte-komisario batzuk artistaren lanak sinatzera ere heldu direla salatzen du.
- c. Asko, bere rola aldatu eta sortzaile bilakatu direla uste du.

5. Amaitzeko, zer dio Hutteren erakusketaz?

- a. Ikusle moduan, ez duela ulertzen argiaren erabilera hori.
- b. Argia-espazioa efektua neurri batean erakusketaren kalterako izan dela.
- c. Ez duela bere burua gai ikusten artistak berak eta komisarioak egindako lana bereizteko.

Egitekoia

Testuinguruan duten esanahia kontuan harturik, zenbakiek markatuta dauden hutsuneetarako **hitz edo esaldi-zati egokia** aukeratu behar duzu. Ondoren, idatzi **letra** dagokion laukian.

*Erantzun zuzen bakoitzarekin **0,5 puntu** lortuko dira. Erantzun okerregatik ez da punturik kenduko.*

—3. TESTUA—**Desberdintasunean berdinak gara!**

Gure etxe eta ingurukoent kontuek ez gaituzte asebetetzen, antza denez. Gauzak horrela, hurbileti edo urrunetik ezagutzen ditugun bestelakoent bizi-baldintzak, harremanak, aukerak eta abar bilakatzen ditugu hizpide. Us-tezko normaltasunetik aldentzen direnean, are gehiago. Larrutzen ditugunak1....., zenbat susmo, aurreirizti, kalte barreiatu dugu, horien gainean inolako erantzukizunik hartz gabe?

Urlia sexu bereko batekin dabilela izan da urteetan espantuzko baieztapena,2..... elkarrekin daudenean eginen dituzten zikin-keriak asmatu ezinda gabiltzala. Zenbat pertsona kondenatu dugun oskolean bizi izatera, haien normaltasuna ezinean itotzera. Gehien-tsuenen konbentzioetatik, iritziekin eta joka-bideekin ezkontzen ez dena3.....

Goazen gure hiztegiak familia hitza nola definitzen duten ikustera, eta egiaztatu ahal izango dugu gure herrian geroz eta ugaria-goak diren familiek hiztegietako definizio eta adibideekin ez dutela4....., familia badiren arren. Beste horrenbeste esan liteke gizartearen zati handi batek gutxiesten dituen jokabideei buruz ari garenean. Gaitzespen-hitz ugari topatuko ditugu, bizikidetzan batere5.....

Atzo arte zer zioten hiztegi batzuek euskaldunoi buruz... eta zer diote gureek6..... herriei buruz, esate baterako Ijito edota Judu herriei buruz? Azken finean, gizateriak talde-sena baliatzen du, eta koreagatik, erlijioagatik, jatorriagatik, sexuaugeragatik, zein bestelakoengatik horren ugariala ez direnak uzten ditu7.....

Gure mintza-jarduna eguneratu beharko genuke, hiztegiak berrikusi eta orraztu. Delako hitz horiek atzerakoienak direnek8..... segitu arren. Ezin baitugu bestaldera begiratu, besterik gabe jardun, horrek pertsonei eragiten dien nahigabea ahaztuta.

Desberdinak gara, eta kolorez askotakoak. Hori beharko genuke atxiki, onartu eta goratu... eta, aldi berean, berdinkideak ere bagarela azpimarratu. Horiek horrela, inork ez luke normaltzat zer den epaitzeko, ez eta baimentzeko egitekorik bere gain har-tu behar, biziitzea... eta9..... izan behar baitu denontzako oinarritzko gizalegea. Normaltasunaren, elkar10..... zein urrats erabakigarria egingo genukeen hala egingo bagenu!

Erramun Osa
Deia, 2015/07/21
(Probarako moldatua)

—3. TESTUA—

Aukera ezazu hitz edo forma egokia. Zure aukera erantzun-orrian idatzi
(orrialde honetan ez).

1

- a. aurrealdean ez ditugula
- b. aurrealdekoak direla
- c. aurrealdekoak izan gabe
- d. aurrealdekoak ez direnean

4

- a. lotzen
- b. bat egiten
- c. ezkontzen
- d. hobesten

7

- a. noraezean
- b. bazterrean
- c. aitzinean
- d. galbidean

10

- a. onartzearen alde
- b. onartzeagatik
- c. onartzeaz gain
- d. onartu arte

2

- a. ostera
- b. aitzitik
- c. bidenabar
- d. hartara

5

- a. laguntzeko direnean
- b. laguntzen ez badute
- c. laguntzeko modukoak
- d. laguntzen ez dutenak

8

- a. irudikatzen
- b. adierazten
- c. baliatzen
- d. ezkutatzen

3

- a. ez baita normaltzat hartzten
- b. ez baita normalean hartzten
- c. ez denean normalizatzen
- d. ez denaz normal hartzten

6

- a. mendeko
- b. aspaldiko
- c. bestelako
- d. gaineko

9

- a. bizitzen lagatzea
- b. bizitza lagatzea
- c. bizitzeko lagatzea
- d. bizitza lagatzea

Aukeratu proposatzen diren bi gai hauetatik bat:

1. gaia: Pribatutasuna sare sozialetan

Egoera:

Milioika pertsonak erabiltzen dituzte sare sozialak (Facebook, Twitter, Instagram...) harremanetan jartzeko, txateatzeko edo beste pertsona batzuei mezua bidaltzeko. Halo ere, segurua ote da horrelakoen bitartez informazioa, argazkiak, bideoak... partekatzea?

Eginkizuna:

Idatzi blog batean argitaratzeko moduko artikulua gaiai buruz. Bertan, ohartarazi nolako ondorioak izan ditzakeen horrelako guneean pribatutasuna ez babesteak; eman zeure iritzia sare sozialen arduradunek eta erabiltzaileek duten erantzukizunari buruz; eta, azkenik, adierazi zer-nolako neurriak har daitezkeen norbere datuak babesteko.

Lagungarriak:

- Identitate-lapurreta, bankuko datuak, argazki eta bideo pertsonalak zabaldu, xantaia, sexu-erasoak...
- Erabiltzaileei buruzko informazio mordoa: erosketak, bidaia, gustuak, iritziak, kezkak...
- Informazioaz baliatuta, publizitatea bidali.
- Herritarrok, gero eta kontrolatuago. Pribatutasuna babesteko lege zorrotzagoak behar?

2. gaia: Migratzaileen harrera-sareak

Egoera:

Euskal Herrira gero eta migratzaile gehiago iristen da paperik gabe. Horiek harrera duina izan dezaten, 'migratzaileen harrera-sareak' deiturikoak ari dira sortzen hiri eta herrietan. Zure herrian ere osatu berri duzue horietako sare bat arazoaz arduratutako pertsona batzuek. Sare horren berri eman nahi duzue herritarren artean, ekitaldi batzuk antolatuta.

Eginkizuna:

Zure herriko migratzaileen harrera-sarearen ordezkarri gisa, idatzi gutun irekia herritarrei herriko aldzikarian. Bertan, azaldu eta nabarmendu zer egoeratan iristen diren pertsona horiek eta nolako premiak dituzten; antolatuko dituzuen ekitaldien zehaztasunak eskaini; eta, azkenik, parte hartzeko bideak proposatu.

Lagungarriak:

- Informaziorik ez: non dauden, paperak, hizkuntza...
- Oinarrizko zerbitzuen beharra: gaua pasatzeko tokia, elikagaiak, jantziak, sendagaiak...
- Herritarren elkarlana, elkartasuna, voluntariotza, dirulaguntza...

Egileak: Angelika Berria